

PASSIV O'ZLASHTIRUVCHI O'QUVCHILAR BILAN SAMARALI ISHLASH

Jurayeva Munavvar Utapulatovna

Surxondaryo viloyati Denov tumani

2-umumiyl o'rta ta'lif maktabi boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolda biz passiv o'quvchilar bilan samarali ishslash usullarini ko'rib chiqamiz va ularni o'quv jarayoniga to'liqroq jalb qilish, o'zlariga bo'lgan ishonchini oshirish va intellektual o'sishini rivojlantirish uchun metodlardan foydalanamiz.

Kalit so'zlar: ta'lif, dars jarayoni, passiv o'quvchilar, ko'rgazmali usullar, dars jarayoniga to'g'ri yondashuv.

Ta'lif berish jarayonida o'qituvchilar ko'pincha mashg'ulotlarda turli darajadagi faollik va ishtirokga ega bo'lgan o'quvchilarga duch kelishadi. Ba'zi o'quvchilar o'z fikrlarini bildirishlari, savollar berishlari va o'quv faoliyatida faol ishtirok etishsa, boshqalari dars davomida o'zini passiv tutishlari yoki gapirishni istamasliklari mumkin. Ushbu passiv o'quvchilar, tabiatan jim bo'lishsa-da, to'g'ri yondashuv va yordam bilan ochiladigan noyob kuchli potentsialga ega. Passiv o'quvchilarning nuanslarini tushunish va moslashtirilgan yondashuvlarni amalga oshirish orqali o'qituvchilar har bir o'quvchi rivojlanish va muvaffaqiyatga erishish imkoniyatiga ega bo'lgan inklyuziv va imkoniyatlarni oshiradigan o'quv muhitini yaratishi mumkin. Ba'zi o'quvchilar munozaralar va tadbirlarga sho'ng'ishga tayyor bo'lsa, boshqalari mashg'ulotlarida ko'proq passiv bo'lishi mumkin. Ushbu passiv o'quvchilar o'qituvchilar uchun o'ziga xos qiyinchilik tug'diradi, chunki ular ko'pincha o'quv muhitida to'liq ishtirok etish va rivojlanish uchun qo'shimcha yordam va rag'batlantirishni talab qiladi. Ushbu maqolada biz passiv o'quvchilar bilan samarali ishslash strategiyalari va usullarini o'rganamiz, ularga o'z potentsiallarini ochishga va dars jarayonida faolroq ishtirok etishga yordam beramiz.

Passiv o'quvchilarni tushunish.

Passiv o'quvchilar - bu jim turishga moyil bo'lgan, sinf muhokamalarida qatnashishdan qochadigan va o'quv faoliyatiga nisbstan ishtiyoqsiz bo'lgan o'quvchilar. Bunday xatti-harakatlar turli omillar, jumladan uyatchanlik, ishonchsizlik yoki ma'lumotni og'zaki emas, balki ichki qayta ishlashni afzal ko'rishdan kelib chiqishi mumkin. O'qituvchilar o'quvchilarning faolligi va o'sishini

samarali qo'llab-quvvatlash uchun uning passivligining asosiy sabablarini tushunishlari juda muhimdir.

Ishonch va yaqinlikni mustahkamlash

Passiv o'quvchilar bilan ijobiy va qo'llab-quvvatlovchi munosabatlarni o'rnatish ularning faolligini oshirishda juda muhimdir. O'quvchilar bilan shaxsiy darajada tanishish, uning fikrlari, his-tuyg'ulari va qiziqishlariga samimiy qiziqish ko'rsatish uchun vaqt ajrating. O'quvchilar o'zlarini hurmat qilishlari va qadrlanishini his qiladigan xavfsiz va tanqidiy muhitni yaratish ularning tashvishlarini yengillashtirishga yordam beradi va ularni ochiqlik va sinf faoliyatida faolroq ishtirok etishga undaydi.

Differentsial ko'rsatma.

O'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun o'qitishni moslashtirish passiv o'quvchilarni jalb qilishning kalitidir. Ko'rgazmali qurollar, amaliy mashg'ulotlar, guruhlarda ishslash va texnologiyaga asoslangan o'quv resurslari kabi turli xil o'qitish strategiyalarini amalga oshirish passiv o'quvchilarning qiziqishi va e'tiborini jalb qilishga yordam beradi. O'rganish uchun bir nechta yo'llarni taqdim etish o'quvchilarga ular bilan eng ko'p rezonanslashadigan usullarni tanlashga imkon beradi, faol ishtirok etish va tushunishga yordam beradi.

Rag'batlantiruvchi ishtirok.

Rag'batlantirish va ijobiy mustahkamlash passiv o'quvchilarni o'quv jarayoniga faolroq jalb qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kichik qadamlar va yutuqlarni tan oling va e'tirof eting, o'quvchilarni hissa va sa'y-harakatlari uchun maqtang. Passiv o'quvchilarga sinfdoshlari bilan qo'llab-quvvatlovchi va inklyuziv tarzda muloqot qilish imkonini beradigan tengdoshlar bilan hamkorlik va hamkorlikda o'rganish imkoniyatlarini rag'batlantirish.

Qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish

Passiv o'quvchilarning faolligini oshirish uchun samimiy va inklyuziv sinf muhitini yaratish juda muhimdir. O'quvchilar o'rtasida hurmat, hamdardlik va hamkorlik madaniyatini rag'batlantirish, bunda har bir kishining noyob hissasi qadrlanadi va nishonlanadi. Ishtirok etish uchun aniq taxminlarni belgilang va o'quvchilarga o'z g'oyalari va istiqbollarini xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi muhitda baham ko'rish imkoniyatini yarating.

Xulosha:

Passiv o'quvchilarni jalb qilish sabr-toqat, empatiya va ularning o'sishi va rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun faol yondashuvni talab qiladi. Har bir o'quvchining shaxsiy ehtiyojlari va afzalliklarini tushunish, ishonch va

munosabatlarni mustahkamlash va moslashtirilgan ta'lim strategiyalarini amalga oshirish orqali o'qituvchilar passiv o'quvchilarga o'z potentsiallarini ochishga va sinfda yanada faol ishtirokchilarga aylanishlariga yordam berishlari mumkin. Qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhiti va shaxsiylashtirilgan ta'limga sodiqlik bilan o'qituvchilar barcha o'quvchilarga o'zlarining ta'lim yo'llarida muvaffaqiyat qozonishlari va rivojlanishi uchun kuch berishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.www.ziyouonet.uz
- 2.Intizor Jumaniyozova. "Boshlangich ta'lim jurnali.2022-yil 8-apreldagi soni. "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi". 1997. - 31-60-betlar.
- 3.Suvonov O.va boshqalar. «Pedagogik texnologiyalarni qo'llash davr taqozosi». «Xalq ta'limi», 2004 yil, № 5.
- 4.Musurmonov A. "Ta'lim-tarbiyada xalq og'zaki ijodidan foydalanish". T.: O'qituvchi, 1993.
- 5.Mavlonova. A.R."Umumiyy pedagogika".166-bet.